



Male visine ali zahtevnog terena, koja je jedva kvalifikuje za pojam planine, Fruška gora je mesto posebne dimenzije. To potvrđuje nekolicina vrhova, koji se ovde nazivaju čotovi (Crveni - 539m, Pavlasov - 531m, Isin - 522, Crvena krečana - 512, Iriški venac - 509., Ledinački crni čot - 507, Kraljeva stolica - 502m, Pletena anta - 500m).

Biser Srbije

Isprepletana je pašnjacima i livadama sa oko 700 vrsta lekovitog bilja, njivama, voćnjacima i posebno vinogradima, o kojima pišu i antički pisci Strabon i Dion, a koji doživljavaju procvat u vreme rimske imperije i Cara Markusa Aureliusa Probusa (232 - 282 n.e.). Viši delovi Fruške gore, iznad 300 metara prekriveni su mešovitim šumama, u kojima je zastupljeno preko 50 vrsta drveća: hrast (kitnjak, cer, lužnjak), bukva, grab, crni bor, jasen i dr. Čak 39% šuma čini srebrnolisna lipa, najveća koncentracija lipovih šuma u Evropi od kojih se dobija lipov med, jedini monofloralni med u Srbiji sa 60 do iznad 90% učešća lipovog polena i zbog toga izuzetno tražen na ino tržištu. Nekada je Fruška gora u celini bila šumsko područje, sa šumama koje su se prostirale na 130.000 ha. Vremenom ih je čovek velikim delom iskrčio, što je nastavljeno i danas, te se šumsko područje svelo na 23.000 hektara. Fruškogorske šume i livade su prirodno stanište za veliki broj insekata, 280 vrsta kičmenjaka, 23 vrste vodozemaca i gmizavaca, 211 vrsta ptica i 60 vrsta sisara. Do sada je na Fruškoj gori registrovano oko 2.000 vrsta gljiva.

Dinamična geološka prošlost i rznice fosilne flore i faune u svojim sedimentima, velikog broja retkih predstavnika biljnog i životinjskog sveta koji obitavaju na ovom području, te neprocenjiva kulturno-istorijska baština, odredili su da Fruška gora, 1960. dobije status nacionalnog parka. U njoj je skriveno 17 srednjovekovnih manastira i nekoliko svetih mesta. Najveći broj spomenika posvećen je NOB-u, ali i pojedincima koji su na neki način vezali svoj život za ovu planinu (Jankov spomenik, Pavlasov čot, Stručica, Vezirac, Brankov i Pinkijev grob, Rugovo, Rohalj baze, Spomen-grob ruskom heroju, Lepinjica, Jabuka, Kamenolom, spomen - obeležje „Sloboda“ na Iriškom vencu i dr.). U Banji Vrdnik nalazi se i Vrdnička kula, monument na vrhu brda obraslom gustom šumom, za koji se veruje da je stara osmatračnica Sirmiuma podignuta u IV, na čijim je temeljima u XIV veku izgrađeno utvrđenje sa ostacima vidljivim do danas.

Brojna izletišta na Fruškoj gori, Čortanovačka šuma, Partizanski put, Iriški venac, Glavica, Popovica, Hajdučki breg, Ciganski logor, Rohalj baze, Lipovača i dr. prijatna su mesta za porodične izlete u prirodnom ambijentu. U njihovoj blizini nalaze se neka od 14 fruškogorskih jezera, od kojih su najlepša: Bruje, Beli kamen, Međeš, Sot, Dobrodol. Do sada 16 „otkrivenih“ fruškogorskih vodopada, stepenika, stena visine 2-4 metra, preko kojih pada voda

(Dumbovački, Lazin vir, Dobri, Šakotinački vodopad), i nekoliko pećina od kojih su najpoznatije Grgurevačka, Beli majdan, Perina pećina.

Kroz Frušku vodi i čuveni vinski put namenjen onima koji znaju da uživaju u sve boljim vinima sa ovog podneblja, dok prelepi Dunav zadovoljava sve apetite ljubitelja rečnog turizma.

□□□□□□□□□□ **Šta to rade Fruškoj gori**

Za ovu lepoticu, dužine 78 i širine 15 kilometara, Duško Radović je napisao: „Niska pa dugačka, kraj Dunava drema kao mačka“. Možda je u to vreme to bila istina. Danas je stanje na terenu sasvim drugačije. Iako joj lepota i značaj nisu još oduzeti, marljivo se i kontinuirano na radi tome. Nekada je reklamna poruka s pravom isticala netaknutu prirodu nacionalnog parka koji raspolaže nizom zanimljivih destinacija za ljubitelje eko-turizma, čist vazduh i zdravo okruženje, preduslovima za potpun odmor.

Imala je Fruška gora i do sada brojnih problema sa kojim nije umela da se nosi. I danas je naružena brojnim deponijama, gde svako selo ima bar jednu. Tu su i putevi puni rupa, neobležene biciklističke staze, nezaštićena klizišta, devastirani objekti na nekada dobro posećenim izletištim. Zapostavljena je i priroda, jezera koja se ne održavaju, divlji objekti koji niču u strogo zaštićenom delu najstarijeg nacionalnog parka u zemlji, koji je prošle godine obeležio 60 godina zaštite.

Da muka istinskih ljubitelja prirode bude još veća, tokom minule godine intenzivirao se najam za porodične potrebe podignutih vikendica. U ove izdvojene male rajeve počeli su, posebno vikendom i u vreme praznika, da dolaze grupe željne provoda i zabave. Manje druženja, što se može zaključiti po decibelnom maltretiranju okoline uz treš muziku i obavezne karaoke, koji su lepu Frušku pretvorili u divlje mesto za razuzdane žurke. Dnevne i noćne.

Da li smo svedoci odumiranja Fruške gore i kodeksa primerenog prirodnoj celini nacionalnog parka i da li se svesno okrećemo od života u skladu sa zakonima prirode? Drvžani organi ne rešavaju ovaj problem. Da to rade, rentiranje ovih nekategorisanih za ovu namenu objekata, širom Fruške ne bi moglo ovako da eskalira. U razmere ove pošasti mogli su da se uvere i posetioци brojnih, neodoljivih staza kroz Frušku goru, do kojih je u vreme uskršnjih praznika, umesto cvrkuta ptica i drugih zvuka prirode, dopirala nesnosna muzička zbrka sa raznih strana. Da li je došlo vreme da se zapitamo: - Šta mi to radimo?

